

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.)

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграіцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

БЯЗ СОЙМУ.

Польская канстытуцыя ўстанаўляе, што заканадаўчымі органамі ў Польшчы зьяўляюцца Сойм і Сэнат, а выканаўчым органам законаў зьяўляецца ўрад. Тымчасам мы зьяўляемся сьведкамі выпадкаў, якія гавораць нешта іншае.

У самай рэчы, калі прыпомнім гісторыю цяперашняга польскага ўраду, дык увідавочнім сабе, што Сойм дабравольна перадаў заканадаўчую ўладу выканаўчым органам. Усім памятна, што на прапазыцыю ўраду Сойм прызнаў п. Прэзыдэнту права выдаваць дэкрэты, і таксама Сойм сам, на прапазыцыю ўраду, зьмяніў канстытуцыю, надаючы права Прэзыдэнту замыкаць і адкладаць сэсіі Сойму. Атрымаўшы ад Сойму паўнамоцтвы і зьмяніўшы карысна для сябе канстытуцыю ўрад пачуўся так дужым, што пастанавіў зусім не звярочваць увагі на Сойм і зусім прычыніць яго працу. Гэта-ж у ліпені месяцы, як толькі Сойм хацеў узняць за выдаваньне сваіх праектаў законаў, зараз Прэзыдэнт зачыніў сэсію. Пасьля, калі Сойм сабраў падпісы і падаў Прэзыдэнту заяву аб скліканьні сэсіі, гэтая сэсія была склікана, але ўрад не дазволіў Сойму працаваць, бо на другі дзень яго пасаджаньня. Усё гэта ясна сьведчыць аб тым, што ўрад зусім не патрабуе Сойму і што ён хоча сам выдаваць законы і праводзіць іх у жыцьцё.

Рэч ясная, што такі стан рэчаў у рэспубліканскім ладзе ёсьць ненармальным. Які-ж можа быць выхад з такога стану? Рэч ясная, што дарогай кампрамісаў-уступак з адной і з другой стараны, тут немагчыма будзе загладзіць канфлікт. Калі ўрад віразна даняў скрайнюю пазыцыю ў адносінах да Сойму, дык і Сойм павінен-бы адказаць тымсамым. Але на такі адважны крок правая большасьць Сойму ніколі не адважыцца, бо яна ня мае павягі сярод працоўных гуртаў, ды баіцца пачынаць барацьбу з урадам, бо гэтая барацьба можа прынесці з сабой яшчэ нешта горшае за цяперашні ўрад, бо ўрад сялян і работнікаў. На адважную і рашучую барацьбу з урадам могуць выступаць левыя партыі, але ў даным выпадку, у Польшчы польскія левыя партыі ціка падтрымліваюць буржуазны ўрад м. Пілсудскага, і затым нельга спадзявацца, што цяперашні Сойм выступіць у абарону сваіх правоў і сваёй павягі, падмаючы рашучыя і крайнія крокі.

Найбарджэй цяперашняму Сойму прызначана быць пасыўным, а канцом гэтае пасыўнасьці будзе дэкрэт аб разьвязаньні Сойму. А што-ж далей? Далей адбудуцца выбары ў новы Сойм. Урад спадзяецца, што выбары прынесуць правам эндэцкіх партыяў і перамогу г. зв. польскіх левых

Дэкларацыя пасла Юрага Сабалеўскага.

Пасол Юры Сабалеўскі, які прасядзеў 9 месяцаў у вастрозе на Лукішках, а вызвалены з вастрогу, дзякуючы пастанове Сойму, прынятай на прапозыцыю Беларускага Пасольскага Клубу, выступіў з Пасольскага Клубу Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады і ўступіў у Беларускі Пасольскі Клуб. У сувязі з гэтым пасол Ю. Сабалеўскі выдаў камунікат, у якім вылажыў матывы свайго выступленьня з Клубу Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады. Гэная дэкларацыя наступнага зместу.

1. Далейшая акцыя Грамады ваагул а асобна і мая, у ёй будзе прычынай укідаць у польскія вастрогі лепшых беларускіх сіл. Я, будучы сынам Беларускага Народу і з цэлай душы жадаючы палегчыць цяжкай яго долі, жадаю лепш сам прыпець у вастрозе, чымся прычыняцца да запойняньня вастрогаў беларускімі сялянамі, і праз гэта да зьніштажэньня сем'яў, што асталеся на волі.

2. Беларускай Грамада вяла сваю працу пераважна ў кірунку ўсьведамляньня беларускіх гуртаў з палітычнага пункту гледжаньня, затое вельмі мала звярочвала ўвагі на рэчы важ-

нейшыя для беларускай вёскі на нацыянальнае ўсьведамляньне, на культурна асьветную працу і на палітычнае гаспадарчага палажэньня Беларускага Народу.

3. Дасьледы мае на ніве арганізацыі вясковых гаспадарак, чэрпаньня з крытэрыяў культуры Захаду, а набыцьця 20-летняй маеі працай сярод Немцаў, Літвіноў, Латышоў — вучаць мяне, што шмат недамаганьняў у агульным жыцьці Беларускага Народу можна адсунуць праз прытарнаваных вышэйшай культуры ў гаспадарчым жыцьці гэтага Народу. Для зьдзейсьненьня з гэтым гэтае мэты і намерваюся прывяціць далейшую сваю працу. Але дзеля таго, што гаспадарчае жыцьцё ёсьць рэзультатам усіх формаў палітычнага жыцьця народу, буду імкнуцца да ўспомненай мэты праз кансалідацыю гэтых беларускіх сіл дэмакратычных, якія шчыра працуюць пад поўным вызваленьнем Беларускага Народу, як з пункту гледжаньня гаспадарчага, культуральнага, так і палітычнага.

Юры Сабалеўскі.
Пасол Сойму.

Варшава, 19-IX 1927 г.

Шлецэр і Гусеў вызваны ў Маскву.

Варшава 23.9. Забойцы Язэпа Трайковіча працаўнікі савецкага пасольства ў Варшаве: Гусеў і Шлецэр вызваны ў Маскву. Дзеля таго, што яны былі пастаўлены перад польскім судом, як віноўнікі, ў выездзе ня было зроблена ніякіх перашкод. Гусеў і Шлецэр мелі дыплярматычныя пашпарты і візы на ўезд; дзеля гэтага міністэрства вонкавых справаў не магло перашкодіць ім у выездзе.

Абодвы працаўнікі вызваны ў Маскву

партыяў. Гэтыя партыі, ужо цяпер падтрымліваюць урад м. Пілсудскага, а пасьля новых выбараў тым больш будуць пакорнымі выканаўцамі волі ўраду. Калі-б прышадкам здарылася нешта адваротнае, чаго пры цяперашніх абставінах немагчыма спадзявацца, напрыклад, або ў новым Сойме была эндэцкая большасьць, або левая большасьць пайшла проці ўраду м. Пілсудскага, дык на ўсё гэта ўрад мае лякарства, бо фактычная ўлада ў Польшчы ўжо знаходзіцца ў руках ураду. Немагчыма дапусьціць, каб урад таксама паступіў, як Сойм, перадаў уладу іншым, можа быць толькі адно дапушчэньне, што гэтае ўлады цяперашні ўрад з добрай волі не перадаць нікому.

Такім чынам, новыя выбары не прынесуць зьмены існуючага стану рэчаў. Сойм астанецца бяз сілы, ён будзе прымушаны або прыймаць толькі такія законы, якія патрэбны ўраду, або ізноў выдаць Прэзыдэнту паўнамоцтвы на права выдаваньня дэкрэтаў з моцай законаў. Іначай кажучы, урад будзе кіраваць усім дзяржаўным жыцьцём бяз Сойму. Ці гэта магчыма? Больш, як годняя практыка выказала, што ўрад можа кіраваць дзяржаваю і выдаваць законы бяз Сойму, але з паняцьцем Сойму можа быць таксама лучана паняцьце наро-

дзеля дапросу ў пракурора, які вядзе следства ў справе забойцы Трайковіча на падставе матэрыялаў, перасланных у Маскву савецкім пасольствам ў Варшаве, апіраючыся на падобных гэтаму выпадках у мінуўшчыне, можна спадзявацца, што судовая ўлада савецкая звольніць Шлецэра і Гусева ад ўсялякай адказнасьці, а пракурор уважаючы гэта забойства за самаабарону — справу спыніць.

ду. І вось, калі можна ўраду не апірацца на Сойм, дык зусім немагчыма доўга існаваць ураду без народу. Калі ўрад будзе ня толькі бяз Сойму, але і без народу, дык тады яго час існаваньня можа быць палічаны. Цяпер народ ўжо не зьяўляецца падданым, але грамадзянствам, ці інакш гаспадаром у сваім краі. І вось, калі ўрад у кіраваньні дзяржаўным жыцьцём астанецца без народу, дык тады народ можа захацець паклікаць евой урад, той ці іншай дарогай.

Цяпер, народ яшчэ не сказаў свайго слова ані за ўрад, ані за Сойм, бо ніводная з гэтых установаў, у цяперашнім складзе, не адказваюць інтарэсам большасьці жыхарства, г. зн. працоўных гуртаў сялян і работнікаў. Беларусы — сяляне і работнікі аднолькава апазыцыйна адносяцца, як да адной, так і да другой установы.

А. Дэмакрат.

СЯЛЯНЕ! Прысылайце падпіску, падахвочвайце другіх прысылаць грошы і пашырайце „Сялянскую Ніву“

З жыцця Польшчы.

Дэкрэт аб прэсе абавязвае далей

33 г. м. Маршалку Сойму даручана пісьмо гэткага зместу: Да п. марш. Сойму Рэчыспалітай ў Варшаве. Адказваючы на пісьмо ад 20 верасня 1927 г. № 5109, якім паведамлялася, што дня 19 верасня 1927 г. Сойм згодна з арт. 44 Канстытуцыі ухваліў адкінуць распараджэнне Прэзідэнта Рэчыспалітай ад 10 траўня 1927 г. аб прэсавым праве, а гэтак сама распараджэнне Прэзідэнта Рэчыспалітай ад 10 траўня 1927 г., якім былі зменены некаторыя пастановы уставаў карных аб распаўсюджванні непраўдзівых вестак і аб зневагах (Гл. Уст. Р.П. № 45 поз. 396—899) ў параўменні з міністрам Справядлівасці гэтым паведамляю: Вышэй ўспомненая пастанова Сойму ня мае канстытуцыйнай падставы, як нязгодная з арт. 44 пункт апошні Канстытуцыі, дзеля таго, што ўстаў гэты не дае права Сойму касаваць распараджэнняў Прэзідэнта Рэчыспалітай з моцай устава ў спрошчанай форме, як звычайна пастановай Сойму.

Сойм можа уневажніць распараджэнне, якое мае моц устава толькі новым актам уставадучым, захоўваючы пастановы арт. 35 Канстытуцыі гэтак сама, як у выпадках абрысоўваючых правы Сойму ў арт. з п. 3; у арт. 49 п. 2 як гэта ўжо ў Сойме ў кругу арт. 44 Канстытуцыі тасавалася выдаючы уставу ад 15-га снежня 1926 года (Дз. Уст. Р. П. № 128 п. 755). Гэтак сама адзначаю, што касаваць уставаў пастановай ёсць не дапусьціма яшчэ і дзеля таго, што на падставе абавязваючага права пастановы Сойму ня могуць быць апавешчанымі ў Дзеўніку Уставаў Рэчыспалітай.

У гэтым стане праўным, распараджэнні пералічаны на пачатку ня згубілі абавязваючай моцы.

Старшыня Рады міністраў

(—) Язэп Пілсудскі.

НАВІНЫ.

— **Новыя Гурткі Інстытуту.** Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры залажыў новыя гурткі ў Сморгонях Ашмянскага павету і ў Гарадзеі Нясвіскага павету. Гурткі ўжо прыступілі да працы і закладаюць бібліятэчкі-чытальні і рыхтуюцца да пастаноўкі спектакляў.

— **Беларускі Коопэратыўны Земляробска-Прамысловы Банк.** У аўторак 27-га верасня адбылося паседжанне ў Інстытуце на якім быў прыняты статут Беларускага Коопэратыўнага Земляробска-Прамысловага банку, а таксама выбраны выканаўчыя і нагляднаы органы банку.

— „Саха“ Выйшаў № 6—7 месячніка „Саха“. Змест нумару: Выраб зямлі па сістэме

д-ра Вурмастра; Новы севажарт: Як вырабляць дэярван; Вопыт ужывання торфу на ўгнаенне; Гутарка пра нашы сенажаці; Як пазнаць ці будзе з цяляці малочная карова; Выкарм лягчачых сьвінак і кабяноў; Скотыя магільнікі і іх значэнне ў барацьбе з заразлівымі хваробамі жывёлы; Калі і як садзіць пладавыя дрэвы; Як зрабіць тапнае віно з фруктаў і ягадаў; У справе арганізацыі беларускіх пчаляроў; Парады агранома і Парады для гаспадынь.

— **Невінаважаны ды сам прызнаецца.** У сувязі з юбілеем выпуску 50-га нумару „Нашай Праўды“, А. Лудкевіч прызнаецца ў тым жа нумары, што ён „камуністы“. Даказам можа быць наступнае:

У сваёй газэце Лудкевіч піша: „...яны ў апошнім нумары „Сялянскае Ніва“ зьявіліся ў перадавіцы чарговы і *ложыны данос* на гр. Лудкевіча, як на камуніста, а ў сярэдзіне нумары пішудь быццам аезд сельсаюзнікаў з драм Станкевічам на чале — гэта „зезд Лудкевіча“. Каротка кажучы: вітаваць і д-ра Станкевіча, і большасць сябраў Сельсаюзу, іміж, арганізаваўнага, — таксама ў „камунізме“. Глянем цяпер, што было зьмешчана ў перадавіцы „Сялянскае Ніва“:

„А. Лудкевіч не прытрымліваецца ніякіх прынцыпаў, ніякай ідэалогіі, ён ужо быў: і сацыялістам, і нацыяналістам, і паліафілам, і гермафафілам, і франкафілам, і літвінафілам, і безвывабёўцам, і метадыстам, і „беспартыйным“ і „ідэйным“ грамадзістым, і маскафілам, і нарэшце, „санацыйным, спадаровым сельсаюзнікам“.

Ці-ж у гэтых словах ёсць абвінавачанне Лудкевіча, „як камуністага“? Наадварот, гэтыя словы кажуць, што Лудкевіч далёкі і ад камунізму ідэйнага, бо ён не прытрымліваецца ніякіх прынцыпаў і ніякай ідэалогіі.

А калі „Наша Праўда“ надрукавала, што „Сял. Ніва“ быццам зрабіла данос на гр. Лудкевіча, як на камуністага, дык відаць, гэткае прызнанне ў камунізме патрэбна самому Лудкевічу дзеля пэўных метаў. Калі гэты назоў „камуністага“ патрэбны Лудкевічу, дык вавошта-ж ён спадара Станкевіча і ягоных сельпартыйкаў таксама кляіміць гэтым імем, бо „Сялянская Ніва“ гэтых абодвух кумпанаў лічыць толькі безпрынцыповымі, безідэйнымі людзьмі, якія сваімі перакананнямі выслугоўваюцца перад чужынцамі.

Як мянецца чужынец, дык мяняюцца, а ў іх і перакананні. Хоць Лудкевіч і сам прызнаецца ў „камунізме“, аднак гэта не згаджаецца з ягонымі „перакананнямі“, гэтае „прызнанне“, відаць, патрэбна Лудкевічу, дзеля пэўных метаў, якія ня цяжка адгадаць.

Сяляне! Запісвайцеся у Беларуска-Сялянскі Саюз!

Балючае пытаньне.

Надыйшла восень, а з ёю цяжкі сум апанаваў нашы вёскі. Балючае пытаньне: — што будзе з нашымі дзеткамі? — ізноў стаіць перад вачыма бацькоў-Беларусаў. Ня глядзячы на масавае дамаганьне роднай школы, на тысячы складзеных дэлярацыяў, на хлопаты бацькаў — як і раней, школьнае пытаньне астаецца ня развязаным, бо ня можна лічыць развязаньнем пытаньня адмоўнымі адказамі інспектараў і куратараў на дамаганьні беларускіх сялян. А час не стаіць на месцы, і празь сем гадоў барацьбы і змаганьня за школу — малыя дзеці сталі дарослай моладзю. Сем гадоў навукі ў польскай школе не абагацілі нічым гэтай моладзі, а хіба наадварот. — Як лепшы даказ гэтага ёсць п'янаства, гульня і бойкі па вёсках, замест культурнай працы, сталі натуральным зьявішчам. Гэта ў той час, калі па ўсім сьвеце працоўныя паступова і няўхільна заваёўваюць сабе належачае месца і правы. Што-ж будзе далей з нашай беларускай вёскай, калі дамаганьне яе, як і дагэтуль будзе разьбівацца, як гарох аб сцяну? Што чакаець нашых наймалодшых дзетак, пазбаўленых найвялікшае патрэбы душы — навукі? Вельмі малая надзея, каб урад, урэшце сам абдумаўся і пайшоў на сустрэчу нашым дамаганьням. А чакаць, „што далей будзе“, зляжыўшы бязрадн рукі, мы ня павінны, ня можам, ня маем на гэта маральнага права. Адзіным выхадам з труднага палажэння ёсць сама-адкацыя на вёсцы. Усе тыя, хто лічыць сябе здольным зрабіць якую-колечы карысьць падростаючому пакаленьню — павінны лічыць гэта сваім найвялікшым абавязкам. Прастункам было-б астацца з боку і глядзець супакойна, як марнуюцца маладыя сілы. Усе арганізацыі, як і пасабныя сябры Б.І.Г.іК., павінны шчыра ўзяцца за гэтую справу, адчыняючы бібліятэкі — чытальні, курсы для дарослых — бацькоў, якія ў свой чарод павінны ўзгадоўваць належна сваіх дзетак.

Дык да працы!

Польмя.

У наступным месяцы маюць выйсьці з друку

КАЛЕНДАРЫ на 1928 г.

Календар кніжка, выдавы Беларуска-Сялянскага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Календар сьценны (адруны), выдавы Т-вам „Пагоня“.

Змест календароў вельмі багаты і рожнародны. ЦЭНЫ на календары будуць самыя нізкія.

ЗАКАЗЫ НА КАЛЕНДАРЫ

просім прысылаць у кнігарні:

- 1) Кнігарня „Пагоня“ — Вільня, Завальная 7.
- 2) Кнігарня Ст. Станкевіча — Вільня, Вострабраская 2.

ЯКУБ КОЛАС.

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

Гляне ён вакол на поле:
Ув' там груша, там лясок,
А там жоўценкі пясок,
А дзядка ня ўгледзеш болей,
Ён памёр. І што з ім стала?
Дзе-ж падзеўся яго дух?
Ці душа ў зямлі прапала,
Як агонь: гарэў — і стух?
Ці яна па сьвеце ходзіць,
Як туман які, адна,
І спакою не знаходзіць
І нікому ня відна?
Сьмерць, жыцьцё... Дзіўно ўсё гэта!
І на што жыць? каб сканаць?
Смерць прыйшла і песьня сьпета,
І прыложена пячаць.
І няўжо ня будзе сьледу,
Жыць на сьвеце ты ці не?..
Смуткаваў хлапчук на дзеду,
І з ім бачыўся... у сьне.
А багацьце, што дзед справіў
За век доўгі — скрыпку, смык, —
Ён Сымону ўсё аставіў.
— Ты — музыка-чараўнік!
Грай-жа, дзеткі: скрыпка важна;
Смугак ты ёй свой вальнеш,
І душа заплача кажна,
Як ты смыкам навядзеш,
Бо хто ў горкай паняверцы
Крыж нясе свой, жывучы,
У таго ў людзкое сэрца
Весьць праўдзівыя ключы.
Грай-жа, хлопца, і старога
Ты хоць раз успамяні,
Бо мне жыць, браток, нямаго:

4) Мае зьлічаны ўжо дні.
З скрыпкай збудзеш сваё гора.
З ёю ты ўжо не адзін;
Скрыпка — хлеб твай і апора,
Дык шануй яе, мой сын:
Скрыпка верна ўсім служыла,
Каб і ты ёй верны быў. —
Гаварыў пастух Курыла,
Як духоўніцу рабіў,
І цікава была скрыпка,
Як-бы ў ёй быў хтось жывы:
Многа-сьпеўна, звонна-гібка,
Бы выказвала славы,
Як на струнах смык бывала
Ручка здольная вяла;
Добра гэта скрыпка грала
І зьвінела і гула.
Рад быў хлопчык: дар вялікі,
Неспадзеўны то быў дар,
А Сымону лёс музыкі
Усьмяхаўся ў сонцы мар.
Ён са скрыпкай неразлучны,
Ня спускае яе з рук,
А ў час вольны і спадручны
Граў і цешыўся хлапчук.
А як часам горка стане
Ці засмуціцца чаго,
Скрыпку ўспомніць — сонца гляне,
Асьвятляючы ўсяго.
І што ён ня чуў-бы толькі,
І пальцепа з-пад смыка
Гоман песьні, віхар полькі,
Вір бурлівы „казака“.
— Вось глядзі — музыка новы
І які яшчэ скрыпач!
Спрятны, здатны, адмысловы;
З вузел сам, а ўжо пабачі! —
На Сымонку і дзяўчаты
Паглядзілі цікавей,
Ім пацешыць сэрца ў сьвята
Запрашалі ласкавей.

І Сымонка пад бародку
Дар старога дзеда браў
Ды прысеўшы на калодку,
„Кавалі“, кадрыля граў.
Спрятна пальчыкі хадзілі,
Смык то плаваў, то лягаў,
Дружна струны гаманілі,
Бы іх віхар калыхаў,
То разгульна і шалёна,
То спакойна, ледзь чуваць...
Нават дома на Сымона
Сталі йначай пазіраць.
„Ну, што-ж? хлопец не загіне“,
Маці думала аб ім:
„Можна будзе жыць хлапчыне
Скрыпкай, талентам сваім;
Падазробіць і на хату,
Дапамогу сваю дасьць,
Хоць ня будзе тае страты,
Хоць малую ўнясе часць“.
Бацька, хоць не прызнаваўся,
Ды таксама трохі мяк,
Калі часам даставаўся
З-за сынка ўвагі знак.
Ды Сымонка неахвотна
Граў „кадрылі“, „кавалі“, —
Біў ён больш на лад маркотны,
Дзе пакутаў зямлі
Адлаваўся сьпеў гаротны,
Сьлёзы жаласці цяклі,
І дзе чуўся жаль удзікі,
Крыўда, гора бедака,
Бо сьвет смутку болей блізка
Быў для сэрца хлапчука.

▼

Час падходзіў за Пакровы.
Вечер ліст з лясоў атрос,
І на поле свае ковы
Кінуў зьлёгенька мароз.
Агалея поле. Зьнята

Збажына з яго даўно.
Глуха, пуста і заята,
І нікога ня відно.
І ціхутка, бы ў магіле,
Зьвіс нязрушана туман
І свае валокны-крыльце
Абапёр на той курган.
Адзінотай і пустэчай
Ўсюды веяла з палёў,
Нейкай млявасьцю старэчай
Адавала ад лугоў.
Жыцьцё ўнікла. Бы ў жалобе,
Неба цьмілася, зямля;
Толькі ў рунавай аздобе
Вочы песьціла ральля.
У такі час наш музыка
Пасьвіў стадка авячок.
Ціха, глуха, ані зыку.
Сеў пад хвойкай пастушок,
А авечкі рун шчыпалі
Каля лесу тут адны
Ды трывожна пазіралі
І пужаліся яны.
Але іх такая ўдача:
З глупства пузыцца, бягуць,
Камень, хвойку, куст убачаць,
Капыткамі землю б'юць.
І Сымонка з іх сьмяяўся:
— Вось дурныя, ха-ха-ха!
Куст ім страхам паказаўся! —
Пад гаворку пастуха
Заспакойвалася стадка,
І час зноў праходзіў гладка.
Але сьняна надта пудкі
Штось авечачкі былі.
— Ну, што з вамі, мае шуткі?
Што вы ў голавы ўзялі? —
Гаварыў Сымонка з імі,
Дый самога страх шугаў,
І трывожна ён вачыма
Поле, хвойнік азіраў.

Што дзеецца ў сьвеце?

Трагічная сьмерць ініцыятара трактату ў Рапальё.

Як даносіць бэрлінская прэса, у дню 23-га г. м. папалудні на лівіі Ліпск—Манахіум здарыўся няшчасны выпадак. Самалёт, які а гада. 9-ай адляцеў з Ліпска, зваліўся недалёка Гейнрых Ругрэ і разбіўся ў дробязгі. Лётчык і 4 пасажыры забіліся. Паміж пасажырамі быў амбасадар нямецкі ў Амэрыцы барон Аго фон Мальтцав, з якім ляцеў кіраўнік нямецкай камунікацыі лётніцкай Ганзы фон Армін. Як пішучь бэрлінскія газеты, гэтак трагічна памёршы амбасадар, быў галоўным ініцыятарам трактату ў Рапальё і жалежыў да самых лепшых цяперашніх дыпламатаў нямецкіх.

Гаспадарчы мір у Эўропе.

На сабранні Лігі Народаў закончылася гутарка над пастановамі міжнароднай гаспадарчай канфэрэнцыі. Дэлегаты розных краёў скавалі шмат прамоваў, у якіх падчырквалі аб вялікім значэньні гаспадарчай канфэрэнцыі дзеля эўрапейскага міру.

Саветы не прышлюць прадстаўнікоў.

Чычэрын паведаміў сакрэтэрыят Лігі Народаў, што саветскі ўрад ня вышле сваіх прадстаўнікоў на міжнародную канфэрэнцыю па пытанні ўвозу і вывазу.

Баўгарска-югаславіянскі канфлінт.

Згодна з інструкцыямі, атрыманымі з Белграду, югаславіянскі міністар паўнамоцны ў Софіі Нэсіц, зладжыў візыт у баўгарскім міністэрстве замежных справаў і звярнуў увагу баўгарскаму ўраду на надта паважныя кансэквенцыі, якія могуць стаць на перашкодзе прыхільным адносінам паміж двума краямі з прычыны дзейнасці неадказных дзейнікаў баўгарскіх, а гэтак сама частых нападаў банд на югаславіянскую тэрыторыю.

Баўгарскі міністар вонкавых справаў упэўніў пасла Нэсіца, што дасць адказ пасля нарады з міністрамі кабінэту.

Гішпанія перад рэвалюцыяй.

З гішпанска-францускай граніцы перадаюць, што ў Гішпаніі чакаюць узрыву рэвалюцыі. Прымодэ-Рывэра, які знаходзіцца ў Сан-Себастыяне, у сваім камунікаце пагражае страшэннымі карамі за парушэньне парадку, пачынаючы будучы перадавацца пад ваенны суд, а маемасьць іхня будзе канфіскавана.

Прэм'ер Вальдэмарас у Ватыкане.

З Рыму даносіць, што 23-га г. м. паміж прэм'ерам літоўскім Вальдэмарасам а мст. Боргондзіні Дука, сакрэтаром надзвычайных справаў касцельных, была канфэрэнцыя, падчас якой замяніліся паглядамі ў справе вышуканьня падстаў для будучага канкардату паміж Ватыканам і Літвой.

Узрыў гранаты ў Панявежы.

З Коуны даносіць, што дня 21 г. м. ў часе вучэньня жаўнераў 4-га пях. палку ў Панявежы, разарвалася граната і забіла на сьмерць 1 ахвіцэра і 1 ахвіцэра і 14 жаўнераў раніла.

Тэрор у СССР.

Як пішучь з Тыфлісу, растрэлялі там 6 меншавікоў, якія ўжо некалькі галоў сядзелі ў востраве. У Табольску і ў Владзівастоку рабіліся масавыя экзекуцыі.

Буры і цыклёны.

Недалёка ад Граца ў даліне Роттэбах правёсься страшэнны цыклон, які знісіў стрэхі і вырываў дрэвы.

Над Бэрлінам і Манггеймам праляцела бура, якая пазрывала многа стрэх. Тэлефон і тэлеграф—пацсаваны.

Над Манітобай правёсься цыклон. 400 турыстаў, перайшоўшых у горы, адрэзана ад сьвету дзеля таго, што вада ў возеры Вінніпэг паднялася і заліла тэрыторыю ў 300 кілямэтраў.

У Шыры ў с. Рупрэхт, праляцеўшай бурай знісіло чатыры хаты.

Дапамога Папы Рымскага.

Папа Рымскі прыслаў амэрыканскім духоўнікам 100,000 далараў на дапамогу пацярпелым ад разліву Місісіпі.

Сэнсацыйны рабунак у Пэкіне.

У дню 23-га г. м. на паслоў: бэльгійскага Гэрмалье і чэхаславацкага Галье, якія варочаліся са спадэру, недалёка ад Пэкіну напаў бандыт і аграбіў іх пад пагрозай рэвалывэру. Сьведкамі гэтай сцэны былі некалькі кітайцаў, якія і ня прабавалі бараніць чужаземных паслоў.

Новая гаспадарка.

Гаспадарка нашых часоў не павінна быць падобнай да гаспадаркі нашых дзядоў і бацькоў. Нашы дзяды і бацькі гаспадарвалі на валодцы і больш, а нам пакінулі 1/4—1/2 і таго менш. Ня можа быць падобнай сучасная гаспадарка да даўнейшай і дзеля таго што цяпер замест сахі, дэраванай бараны, ўжо ўсюды, за малым выняткам, ужываюць жалезны плуг, жалезную барану, амэрыканскую пружыноўку; падсяваюць парашкі, сеюць лубін, сэрэдэлю, канюшыну, месцамі заводзяць насадку кармавых караньплодаў на полі і г. д.

Даўнейшы гаспадар стараўся, каб са сваёй гаспадаркі мець досіць жыта на хлеб, ячменю на крупы, аўса на кісель, каб мець мяса, адзежу і ўсё тое, што треба для жыцьця. Перш ня треба было столькі грошы на куплю фабрыкатаў, як паркаль, газа, шавецкія тавары і інш., бо гаспадарка старалася здавальняць патрэбу ў гэтым сама.

Цяперашні тып гаспадаркі мусіць быць іншы тым, што на зямлю мы павінны глядзець толькі, як на фабрыку для вырабу тавару, які

можна было-б. як найдаражэй прадаць. Цяпер гаспадар не павінен звяртаць увагі на тое, каб было ўсё сваё, а перш на тое, каб на ўсё было, каб на ўсё яго гаспадарчыя патрэбы хапала з яго працы.

І вось загравідай — на Захадзе Эўропы мы бачым такі тып гаспадаркі — *гаспадаркі спецыяльнай*.

Такая спецыяльная гаспадарка прыпасована да таго, каб вывясці, як можна больш аднароднага тавару, напрык. адных толькі курэй, іншыя ўсю зямлю засадзілі садамі і нават адным гатункам дрэў. Гэткая спецыялізацыя мае той добры бок, што гаспадар, вырабляючы адзін які—небудзь прадукт на збыт, можна добра ведаць, як гадаваць, як вытвараць найболей і найлепшага, а гэтым парадкам і найдаражэйшага тавару, тады, як наш гаспадар цяпер, вядучы разнабаковую гаспадарку, каб вясці яе правільна, мусіць ведаць амаль усе навукі. Гэтакі тып гаспадаркі, як паказала практыка, дае ў дзесьці і больш разоў убытку, чым гаспадаркі даўнейшыя, на якіх гаспадаравалі дзяды і бацькі.

Гэты тып гаспадаркі патрохі пачынае завываць і ў нас на Беларусі што—год усё большае месца. На дробных хутарох і вёсках, дзе гаспадарваюць рупнейшыя і перадавыя гаспадары. Да гэтага больш усяго змусіла іх сучаснае палітычнае і эканамічнае становішча нашага краю. Бяда толькі ў тым, што наша сялянства пакуль што не хапаецца за гэта і мала звяртае увагі на ўсё, што дзеецца наўкол іх. А між тым спецыяльная гаспадарка найбольш падыходзіць да дробных гаспадароў, дзе свае рабочыя рукі за ўсім маюць дагляд.

Праўда, да ўсялякай спецыяльнасці патрэбна навуковая падгатоўка і нельга раіць, каб усе сяляне зараз-жа пераходзілі на спецыяльныя гаспадаркі, бо апошняе вымагае знаньня. Але, треба думаць, што жыццё прымусіць пераходзіць да гэтага і нас беларусаў. Перш прымуцца за спецыяльную гаспадарку людзі сільнейшыя навукай, энэргіяй, спрытам. Гэты рухлівы момэнт і сягоння патрохі пачынае мяркавацца з умовамі, пры якіх яму прыходзіцца вясці гаспадарку, які цяпер тавар „ухаду“ і паступова сваю гаспадарку прыпасоўваць да гэтага. Да новай гаспадаркі прымушаюць нас пераходзіць і тыя абставіны, што старая гаспадарка, як яе яшчэ завуць *натуральнай*, вымагае большага абшару зямлі. Новая-ж гаспадарка, або спецыяльная магчыма і на дробным надзеле, тым больш, калі ён сабраў у адзін куксок, абы толькі гаспадар меў поўную сьвядомасьць у сваім дзеле і быў па куцецку рухлівым. Гаспадар новай сучаснай гаспадаркі мусіць, як кажуць, стаяць адной нагой на сваёй ніве, а другой — на рынку ў горадзе ці мястэчку.

Дык сяляне не чурайцеся веды, ня чурайцеся сельска-гаспадарчае кнігі, часопісі, бо толькі яна пакажа вам шлях, па якому вам треба ісьці да лепшае сваёй будучыні. Навука—вам дабрадзей і хаўруснік.

Стары Гаспадар.

— Ці ня воўк іх тут пужае? —

Толькі так памысьліў ён —
І затросься ўвесь Сымон:
Воўк з ялоўцу вылятае
Ды ў авечкі проста садзіць,
Злы, разьлюшаны, бы кат,
І дзе хлопцу з ім тут зладзіць,
Бо такі драпежны гад!
Пасьць разьзяўлена, зубата,
Сам вялізны і сівы,
Хіб адкочан, шэрсць паднята,
Нават клы відаць крывы, —
Вельмі страшны з галавы!
Драпанула раптам стадка,
Аж па полі пашоў грук,
А ён — хоп за карк, лапатку
Ці за горла і — каю!
Воўчым зубам чуць кранецца
Ці грудзінай дасьць упол —
Ні адна не стралянецца,
Трупам кінецца на дол!
З немым крыкам перапуды
Хлопчык кінуўся туды.
— Га! ага! Ты-га, паскуда!
Людзі, воўк! Суды! суды! —
Разагнаў усіх звяруга,
Трох на месцы палажыў,
А баранчыка схапіў
І панёсься ў лес, зладзюга!
І такі быў страх блазноце
З крыку ён зусім ахрып,
Пэрасохла хлопцу ў роце,
І язык яго прыліп,
Ня мог вымавіць і слоўка,
Пабялеў, як той папер.
Ох, пагнала ліха воўка,
Што-ж рабіць-чыніць цяпер?
Страх і жаласьць агарнулі,
Плача горкімі сьлязьмі.
Людзі гэты плач пачулі,
З лесу едучы з дрыўмі,

І на крык хоць беглі жыва,
Ды ня ўпору ўжо прышлі:
Пазьбіраць авец пудлівых
Толькі хлопцу памаглі.
Гнаў Сымонка рэшта стадка,
А самога страх шугаў:
Не даруе яму татка,
Што авец не ўпільнаваў!
Чула сэрца, што праборкі
І папругі ня мінуць,
Што скрось столь убачыць зоркі,
Як наджэгі зададуць,
А аб тым, што ён нявінен,
І ня думаў хлопчык тут:
Хіба-ж быў яму адчынен
Справядлівы бацькаў суд?
Але-ж не! ён скажа: „Тата!
Крукам я стаяў, глядзеў,
Ды зьянацку воўк пракляты,
Як той віхар, наляцеў.
Я гукаў, ахрып ад крыку.
„Га-а!“ Ён голас тут падаў,
Ды ў яго хрыпаты, дзікі
Голас з грудзьяў вылятаў.
Толькі-ж дома не паверасьць,
Ох, раскоціцца там гром!
Не хацеў-бы ні вячэраць,
Ні паказвацца і ў дом.
Ішоў хлопчык у трывозе,
Замаркоціўся, прыціх,
А прад ім вязлі на возе
Трох авечак няжывых.
Вот сяло ўжо недалёка,
Затрымаўся ў полі ён.
Унь іх хата, і высокая
Шэст убіт каля вакон.
Вось спынаюцца мужчыны
І авец у двор нясуць,
На спатканьне ім з адрывы
Два дзядзькі яго бягуць,
Штось гавораць... там і маці...

Людзі сыннулі туды...
„Ну, прапаў ты, Сымон браце!
Ой, бяды будзе, бяды!“
А вось чэша дзядзька Юрка.
— Добра выпасьвіў авец!..
Дзе-ж баранчык?.. Ось і шкурка,
Ось і мяска... маладзец!
Страты — добрая палова...
Скубянуў, дык скубянуў! —
І больш дзядзька ані слова,
Толькі поглядам калнуў,
Сам пагнаў у двор авечкі,
А Сымон адзін зусім,
Торбу звесіўшы праз плечкі,
Ідзе воддалек за ім,
Ды маўклівы, бы акуты
Гэтым горам і бядою.
І бязмернаю жудою,
Да зямлі быў дух прыгнуты
Вось і дворык іх і хата,
Людзі ў вёсьніцах, дварэ;
Шуму-гоману багата,
Нейкі рух усіх бярэ.
А туман, імгла пустая,
Цяжка зьвісла над сялом.
Хлопчык цьмяна памятае,
Што тварылася кругом.
Так абрыўкі зьяў-малюнкаў,
Слоў ня звязаных нічым,
Недарэчных вырахункаў, —
Усё вілося перад ім.
— Але ўсе-ж папарываны!
Ты-ж чаго глядзеў? дзе быў?
Вужу, гадзе шальмаваны,
Лепш цябе-б ён задушыў! —
Бацька ў розпачы ў злосьці
Кінуў жмут калючых слоў,
Не чакаў, няма мілосьці,
Але ён на ўсё гатоў:
Будуць лаяць — няхай лаюць,
Будуць біць — няхай і б'юць,—

Тыя грозьбы ня пужаюць
І ня кратаюць ніцуць.
Усяму, усім староньні,
Ён стаіўся ў кут адзін,
Ён нібы ў пустым бяздоньні
Стаяў некалькі часін.
— Што стаіш там, як заклятый?
Гора ты нам, ня дзіця!
Кажа маці: — ідзі ў хату,
Недапека ты, куцьця! —
І ўздыхнула. Мусіць матцы
Шкода стала бедака,
Трэба-ж к сыну хоць азвацца;
А ідзе бацька з хлявушка,
Ён узбураны, сьрдзіты,
Бровы сунуты на нос...
— Годзі ўжо, Панас, ня бі ты,
І так розум ён растрас.
— Вон адгэтуль, каб і смроду
Мне твайго тут ня было!
Ты штодзень мне робіш шкоду,
З-за цябе і на сяло
Паказаць мне брыдка вочы!
Бяры скрыпку, смых і — вон!
Ідзі з дому, куды хочаш —
Больш ня сын ты мне, Сымон! —
Хлопчык, зьмешаны з гразёю,
З дому выгнаны, стаяў
Каля пуці пад страхою
І ў мрок ночы пазіраў.
Ён ня плакаў — зьніклі сьлёзы,
Яны ўсе—на дне душы.
А дзесь вецер вербалозы
Над балотам варушыў.
А ён глух, ня чуў нічога.
А куды йсьці? да каго?

(Далей будзе.)

Весткі з Краю.

Сучасныя „гэніі“.

(Пружаншчына).

Калі ўладзе ідзець аб барацьбу з якою-колечы палітычнай арганізацыяй, з групай моладзі, якая зрабіла дабравольны збор ахвяр палітычным вязьням, або з вясковым гаспадаром, у якога сабака адчэпіцца ад ланцуга (у той час, як асадніцкіе ня дадуць нікому прайсці па дарозе), або таблічка на возе, ці на хаце блага напісана; ўрэшце, калі без дазволу ўлады, пачаць ставіць на ўласным пляцу якую небудзь паведку — дык урад у гэтай барацьбе чысты дэмон, а выканаўчыя органы яго, і паадзінокія сябры — сапраўдныя гэніі.

Тут сам антыхрыст ня адкруціўся-б ад неўмалмага паліцыянта, сьцісваючага пратакол, і хіба адна гарэлка была-б у даным выпадку памоцнай.

Але вось, калі кожны кірмаш, ці то базарны дзень, шулер абдувае і выцягвае астатні грош у бедных сялян, дык да гэтага ўладзе няма ніякага інтарэсу.

Мне часта прыходзілася бачыць, як якая баба абдураная шулярам няўдешна плакала адыйшоўшы, скаржучыся, што дома солі няма, паліцыянт атрымаў, а шулер садраў з яе апошні грош на вачах паліцыі.

Сапраўдным прытонам гэтых сцэнаў з'яўляецца м. Бяроза-Картуская.

„Навука“ ў нас.

Каб мець якое-колечы прадстаўленьне аб польскай вучыцельцы п. Здановіч якая „вуча“ дзяцей у вёсцы Сашыцы, селецкае вол. прывяду адзін факт з яе атруты, а ня навукі:

— Пчала вельмі непажадана ў садох і гарадах, яна нішчыць цэвьяты і дзеля гэтага іх (пчол) трэба знішчаць.

Што гэта? Брэд вар'ята, ці здоснае ўмысьля, калечаньне дзяцей? Рашыць трудна.

І тое і другое мусіць тут разам.

Адно павінны сьвярдзіць — што, калі-б нават, прыпушчам існавала ў вёсцы і польская школа, то ці-ж „пань“ хочучь з нашых дзетак вар'ятаў парабіць прысылаючы гэтых вучыцеляк?

Полымя.

Да Беларускае Моладзі.

Наша беларуская моладзь таксама, як і іншых народнасьцяў робе поступ на перад, але не ўваўсім, а калі і робе ў чым, то ня так, як належыцца і ня ў тым кірунку, які запраўды даў-бы карысьць для яе асабіста і на агул для ўсяго Беларускага Народу. Наша моладзь вельмі часта, а бадай заўсёды ідзе чужой дарогай да чаго — небудзь, кідаючы ў занядбаньні, а часта ў забыцьці свае родныя правільныя пуніны. Калі ўжо сьгононьня, калі можна так сказаць, наша беларускае нацыянальнае полмя ахапіла ўвесь край беларускі, агулам бяручы, то ўсё-ж такі яшчэ не ў ваўсе куточки і не ў ваўсе галіны нашага жыцьця яно закралася, а калі і закралася, то яшчэ глее небачачым агнём. Дык вось, якраз і трэба тую тлеючую іскрачку уздымухнуць, каб і там выбухнула тое нашае, вялікае беларускае нацыянальнае — адраджэнскае полмя. Абавязак распалеваньня гэтага вялікага полмя, якое ахапіло-б усе праявы нашага жыцьця, кладу на нашу моладзь, бо яна сільная і зможа гэту работу выканаць.

І веру моцна веру, што напэўна дачакае пладоў свае працы. Наша моладзь павінна ведаць, што ад яе ўласнай працы на роднай беларускай ніве, залежыць шчаслівая будучыня нашага вечна-цакутнага народу. Хто-ж болей мае вялікіх парываў і лятуценьяў да творчае працы. Хто-ж болей мае адвагі вытрываласці і сілы, калі ня моладзь!

Перад кім-жа раскінуўся доўгі жыцьцёвы шлях, калі не перад моладзьдзю!

Хто-ж мусіць прайсці той шлях, калі ня моладзь. Дык трэба ведаць, што той наш жыцьцёвы шлях вельмі цяжкі і камяністы! Той шлях, нашы ворагі ўжо з прад якою нам прыгатаўлялі, жадаючы ўбачыць на ім, тым-жа шляху, нашу Крывіцкую кроў. Заўсёды на ім застаўляець бар'якды. А тым больш сьнябя мы бачым шмат перашкодаў на тым шляху да лепшае долі, бо вораг бачыць, што мы жывём, што мы прабудзіліся да лепшага, новага жыцьця!

Дык не зважайма на перашкоды і сьмела, як адзін выступім араць сваю беларускую ніву, каб нават мы самі дачакаліся пладоў свае працы.

Дык клічу, цябе маладая Крывіцкая сям'я, славамі песьняра.

„Дык на перад покі сэрца,

Б'ецца, рвецца на прастор.

Годзі млець у паняверцы

Гэй да сонца, гэі да зор!“

М. Пецюковіч.

Рэлігійнае прасьледаваньне.

(М-ка Ялоўка, Ваўкавыскага пав.).

У 1922 годзе, гэта знача ў часе сьвежае толеранцыйнае канстытуцыі ў м. Ялоўцы адабралі ад праваслаўнага 6-ці тысячнага прыходу царкву, якая быццам калісь была закладзена пад касцёл, а гэты прыход заткнулі ў цесную драўняную царкву, якая гад натоўпам людзей у сьвята, трашчыць разам з касцёмі прысутных. Тутэйшая каталіцкая парахфія налічвае толькі 3000 душ, якіх свабодна зьмяшчае пабудаваны праз іх прадваенны касцёл. Адабраная царква перароблена на касцёл і стаіць бяз ужытку, бо другога ксяндза не даюць на такую парахфію. Каб замацаваць і ляпей прыкрыць грабёж прад сумленьнем і Богам, час ад часу, разы два ці паўтара, бывае тут імша, пры якой згортываецца пыл з аўтара.

Пытаюся ў прадстаўнікоў справядлівасці, ці на тое толькі адабралі царкву ад праваслаўных, каб іх крыўдзіць і мсьціцца за цара Мікалая? Голка.

Водгукі Шаркаўскага мітыngu.

(Дзісьневшчына—Браслаўшчына).

(Сабраныя мною словы і абразкі сялян—на фэсьці ў Шаркаўшчыне).

Дзень 28 жніўня с. г. быў прыемны цёплы, на небе ані воблачка, ня было, як і думаць аб дажджы, а толькі ў паветры звінела і мятусілася ад праменьняў сонца.

І ў такі дзень, і такую пагоду, прываліў народ на фэст рэлігійны ў Шаркаўшчыну, хто як мог і, як каму прыпадала.

— Ах, як дзіўна і прыгожа выглядалі плошчы, ах, як мастацка былі ўдэкараваны хлопцы і дзяўчата.

Раптам праняслася з вуснаў у вусны вестка: „Беларускі пасольскі мітынг будзе сёньня, мітынг!“

— „Хутчэй, хутчэй ідзем, каб не спазніцца!“

Узварушыўся народ, і хто дужэйшы, той лепшы, штурхаючы адзін другога, валяць на той бок ракі, нават забыліся і на пацеры, на рэстараны і інш. У такім натоўпе пайшоў і я на той бок. Бачу, воддаль царквы цісьнецца народ, як піскуны ў кошы. Я ад зьдзіўленьня затрымаўся і думаю: гэтыя людзі быццам XVIII веку, за сьвятой вадой ці за ахвярамі, ламаюць сабе бакі. Ня ведама скоўка-б думаў, каб не абарвалі думку словы: „Хоць шапку страціў, і гузікі выдупілі, але дзякуй нашаму Беларусу, „Сял. Ніву“ дай мне“.

Я ўраз дагадаўся, што тут наш беларускі сялянскі сын, пасол. Рвануўся з усей сілы, каб праціснуцца ў натоўп і пабачыць наважанага гасьця і сына вёскі. Але ў гэтую часіну падняўся на ваге наш беларускі сялянскі пасол і прывітаў нас з асобым энтузіязмам ад імя Беларускага Пасольскага Клубу. Паліліся гарачыя словы яго... У мяне прабеглі дрыжкі па ўсяму целу ад яго сьмелых, праўдзівых і здаровых словаў... Бабы і старыя сяляне пачалі плакаць ад спаўчудьця... Паціху правасліліся словы: „вось наш змагар за права працоўных, вось наш сын вёскі—пасол Ярэміч, Ярэміч...“ Што сялянам прыходзілася, бедакам, вынесці, ах, якія страшныя „каранціны“, як: легалізацыя, арышты, турмы, страхі... і здавалася нам, што рух беларускі загінуў на векі, аж не!!... Во беларускі пасол дае справаздачу, і так сьмела праўду кажа, што паліцыя службовая толькі бялець ды сінеець...

Дзякаваць нашым змагарам, бо яны змагаюцца за нас — як мучанікі за веру Хрыста, тыя змаглі паганства, а гэтыя змогуць ворагаў беларускага сялянства—змогуць, змогуць. У гэта трэ' верыць нам...

Усё сьцішэла, толькі чуліся цяжкія, цяжкія ўдыханьні з сялянскіх грудзей... Нарэшце пачуліся лёзунгі з вуснаў пасама: „Няхай жыве незалежная Беларусь!“ „Няхай жыве беларускі народ!“ З нашага натоўпу пасыпаўся град воплескаў-падзякаў.

Як шкода было, што кароткая прамова была нашага пасама, бо мы слухалі-б цэлымі днямі яе, але што-ж рабіць, калі на ўсё свой час трэ' мець... і з гэтымі думкамі пачалі разходзіцца хто куды, насучы ў сэрцы падзяку паслу за мітынг.

Янка Закінуты.

Махінацыя старасты пры выбарах.

(Плюская вол. Брасл. пав.).

Два тыдні таму назад адбыліся выбары войта ў Плюскай вол. Рэч ясная, што як усюды, так і тут не абыхлосся бяз „махінацыі“. Справа ў тым, што стараста, паміма волі радных, не хацеў старога войта Алёхны, а намеціў нейкага был. афіцэра польскай арміі. Бачачы, што не дасьць рады радным, ён узяў сабе ў по-

мач свайго ўрадоўца а Браслаўскага Сойміку Ёзаніса, каторы таксама-ж ёсьць радным Плюскай воласці. Не глядзя на тое, што Ёзаніс швагер Алёхны, аднак-жа заўзяты яго праціўнік. Калі пры першым галасаваньні пала большасьць галасоў на Алёхну, то ўрадовец старасты Ёзаніс сабраў радных і сказаў ім так: „Ня будзем выбіраць Алёхну, бо яго я чуў, стараста не зацьвердзіць, а выбярэм гэтага афіцэра, тагды хутчэй удасца нам „зьявнуць“. Так і зрабілі. Пры другім галасаваньні ўсе радныя падалі галасы на чужынца, каторага ад веку ня бачылі і выбралі яго на войта. Новы войт, ведама як афіцэр, патрэбаваў ад рады многа большую пэнсію, чымся браў войт стары, а аб „звароце“ яго з войтаўства няма і мовы. Цяпер радныя дагадаліся ў чым рэч, але ўжо позна, што праз сваю нясьведамасьць выбралі чужынца, ды і даражэйшага ад старога. З гэтага бачым, што і ня ў адной гміне пашлі за нішто кандыдатуры войтаў Беларусаў, дзякуючы падобным махінацыям старастаў.

Кароль Цыбук.

Праца на вёсцы.

(Мядзведзічы, Баранавіцкага пав.).

Пры мядзведзіцкім гуртку Б. І. Г. і К. заснавалася драматычная сэкцыя. Сяброў у гэнай сэкцыі 15 асоб, імёны якіх наступныя: Франук Сьвірэпа, Алець Пашукевіч, Янка Сарока, Кастусь Вайтуль, Вінцусь Кірша, Уладак Сьвірэпа, Бронісь Пракудовіч, Кастусь Гайдзіс, Вінцусь Жагунь, Крань Каладзей, Каруся Калясінская, Каруся Пашукевіч, Зося Пашукевіч, Зося Грачыха і Зося Андрусевіч.

Новазаснаваўшаяся драматычная сэкцыя ў нядзелю 18 верасьня ў Мядзведзічах зладзіла спектакль-вечарыну, адыграны была камедыя ў адным акце „Лекары і лекі“ і да таго была дадана ад сябе выдуманая прастаўлене „Бямоўныя“. Неспадзёўна было ніколі, каб новыя і маладыя сілы так добра адыгралі свае ролі. Вельмі добра адыгралі: у ролі бацькі—Кастусь Вайтуль і ў ролі знахаркі—Зося Пашукевіч, у ролі маткі—Каруся Калясінская, у ролі сына—Вінцусь Кірша і ў ролі доктара—Янка Сарока. Прыстаўленьне адбылося ў школьным калідоры; ня глядзячы на кепскую пагоду, саля была поўная народу і ўсе былі надта здаволены з прастаўленьня ў роднай мове. Цяпер яшчэ адно завачу, даражэнкія. Не зражайцеся ніякімі перашкодамі, якія нам ставяць нашы ворагі, ці нясьведамыя нашы Беларусы, якія яшчэ цемватою кормяцца, але трэба ісьці сьмела і адважна ўперад шляхам адраджэння роднае Бацькаўшчыны.

Дык чэсьць вам і слава, маладыя барацьбіты, хай сагравае вашыя маладыя душы вера ў лепшую будучыню нашага жыцьця, па залітай крывёй і потам нашых дзядоў, роднай зямліцы.

Янка Павіха.

НАШАЯ ПОШТА.

Гутору Ул. — Газэту пасылаем Вам акуратна. Падайце на пошту рэкламацыю.

Хмелю С. — Друкі паслалі, газэту пасылаем.

Юрысу П., Бегеру М. — Пробны нумар паслалі.

Гасілу Т., Марозу П., Цяліцы А. — Газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Курэйкі М. — 4 зл.; Шэйбака Ів. — 2 зл.; Грынькі М., Гішы М. — па 1 зл.

Фруктовыя дрэвы (прышчэпы)

і ягадныя кусты,

выгадаваныя на месцы ў садаводстве „Мазалёва“ МОЖНА ТАМ КУПІЦЬ У ВЯЛІКІМ ВЫБАРЫ.

Заказы прыймаюцца:

Вільня Завальная 6—2,

а таксама на месцы ў садаводстве.

— Цэны даступныя. —

У сувязі з рэарганізацыяй Беларускага Народнага Тэатру патрэбны жаночыя сілы.

Кандыдаткі павінны мець здольнасьць да сцэны, добры голас для пьняньня ў хоры, а таксама іншыя варункі прыгожыя.

9—5, Зварачвацца на адрэс: Вільня, Завальная Беларускі Інстытут Гасп. і Культуры.